

оцінювання запропонованої проблеми, розширення меж освітніх просторів та вміння працювати у взаємодії.

Список літературних джерел:

1. Фроловская М.Н. Становление профессионального образа мира педагога. Новосибирск: Изд-во ИПИО РАО. Наочное издание. 2010. 300 с.
2. Eastment, D. 'The Internet for Teacher and Learners' URL: <http://www.eastmentinelt.com/> (дата звернення 28.10.2021р.)
3. Костюк Т.О., Драб Н.Л. Використання Інтернет-проектів у процесі навчання англійської мови майбутніх економістів. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/18530/174-176.pdf;jsessionid=EE8B2CBF3CD14A0A2B889C34F5B67B2A?sequence=1> (дата звернення 28.10.2021р.)

Бондар Т. І., д.п.н., професор (ORCID: 0000-0001-9484-9336)
Мукачівський державний університет, м. Мукачево

ЦИФРОВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ЯК МАРКЕР СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Сучасні соціальні виклики, нагальний перехід до дистанційної форми навчання помітно інтенсифікували диджитал-процеси в закладах вищої освіти України. Протягом нетривалого періоду помітно розширилося термінологічне поле в педагогічних дослідженнях, де з'явилася низка новотворів, що віддзеркалюють цифрові реалії, трансформацію освітнього середовища в умовах глобальної диджиталізації. Термін «диджиталізація» походить від англійського слова «digit», що означає «цифра». Процес використання цифрових технологій називають «оцифруванням, цифровізацією» (від англійського слова «digitalization»). У педагогічному вітчизняному дискурсі надають перевагу українськомовному терміну «цифровізація», що можна пояснити складністю вимови іншомовної лексеми – «диджиталізація». В українській мові, згідно з правилом «дев'ятки», запозичене слово має таке фонетичне оформлення: після приголосних «д, т, з, с, ц, ч, ш, ж, р» потрібно вимовляти звук «и» (пор.: «medicine» – медицина, «longread» – лонгрід, «storytelling» – сторителінг та ін.). Оптимальна звуковимова сприяє більш активному використанню в наукових працях поняття «цифровізація», що семантично тотожне до терміна «диджиталізація».

Цифровізація – багаторівневе поняття, що є водночас продуктом, технологією, ключовим чинником створення інформаційного освітнього простору, стратегією та провідною тенденцією розвитку вітчизняної освіти через упровадження цифрових технологій на всіх рівнях життєдіяльності суспільства. У таких умовах освіту називають цифровою, що функціонує на підставі диджиталізованих технологій. Низку останніх публікацій присвячено цифровізації освітнього процесу: створенню електронного документообігу,

розробленню електронного освітнього контенту, підготовці електронних освітніх платформ, аналізові демонстраційного потенціалу електронних дидактичних матеріалів, використанню онлайн-ресурсів у ході занять, формуванню цифрової бібліотеки, цифровій взаємодії між суб'єктами освітнього процесу, віртуалізації реальних об'єктів, дистанційному формуванню баз знань, застосуванню цифрових методів навчання (як-от цифрова оповідь, чи цифрове оповідання). Нині набуває актуальності проблема розвитку цифрової гуманістичної педагогіки, що ґрунтована на вивченні теоретичних, методологічних і методичних аспектів цифровізації освіти.

Для інтенсифікації освітнього процесу й підвищення якості освіти науковці постійно вдосконалюють підходи, відрефлектовують прогресивні інновації, водночас апробують доцільність й ефективність запропонованих інноваційних педагогічних технологій і методів навчання. В умовах цифровізації освіти активно розробляють адаптивні технології або технології адаптивного навчання, що покликані зробити життя здобувачів і педагогів більш упорядкованим. Унаслідок активних розробок компанії «Pearson» виокремлено три напрями, які перетворюють інструменти на адаптивні інструменти: адаптивний контент, адаптивне опитування й оцінювання, адаптивні навчальні сценарії. У закладах загальної середньої освіти впроваджують напрацювання колективів вітчизняних закладів вищої освіти, серед яких – доповнена реальність «LICO. Organic» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, додаток «Electricity AR» Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.

Попри інтенсивність процесу цифровізації, простежувані виклики, що поглиблюють суперечності між розробленими інноваціями й недостатньою готовністю педагогічних працівників опанувати та імплементувати їх. Це зумовлене браком часу, надмірним забюрократизованим навантаженням, відсутністю необхідної матеріально-технічної бази. З іншого боку, украй важливе створення безпечного навчального середовища для всіх учасників цифрового освітнього процесу. Науковці акцентують увагу на дисбалансі чутливості психофізіологічних систем на тлі просторових обмежень в умовах цифрової освіти (віртуального освітнього середовища), що констатують у здобувачів освіти та педагогів [1, с. 90].

У зв'язку з невідворотністю цифровізації, необхідно розробити правила використання цифрових засобів, дотримання графіка робочого дня, проаналізувати вікові психофізичні особливості здобувачів і НПП для оптимального планування навчального навантаження тощо. Серед актуальних питань – моніторинг ставлення здобувачів освіти до навчального процесу. Диверсифікованість методів навчання, освітніх технологій та інструментів не може розв'язати проблему відсутності мотивації здобувати освіту в умовах катастрофічного знецінення її престижності.

Отже, цифровізація освіти спонукає до студіювання тенденцій її розвитку та імплементції інноваційних напрацювань у систему освіти.

Список літературних джерел:

1. Кочерга О. В. Чутливість психофізіологічних систем людини в умовах просторових обмежень і невизначеності. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії*: зб. матер. II всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму (Київ, 25 – 26 листопада 2020 р.). Київ, 2020. С. 89–92.

Вишник О. О., старший викладач (ORSID: 0000-0003-4030-4482)

Глухівський національний педагогічний університет

імені Олександра Довженка, м. Глухів

ОСОБЛИВОСТІ ПОЗНАВЧАЛЬНОЇ ГУРТОКОВОЇ РОБОТИ

Відродження культури українського народу, виховання національно зорієнтованої мовної особистості, здатної спрямувати власну життєдіяльність у русло гуманістичного розвитку суспільства та на підґрунті загальнолюдських цінностей навчання та виховання учнів початкових класів посідає особливе місце в процесі соціалізації особистості.

Питання формування краєзнавчих знань і вмінь особистості на основі краєзнавчого матеріалу лежить у полі уваги вчителів. Підтвердженням цього висновку стали результати педагогічного спостереження, у процесі якого нами було відвідано 35 уроків різних учителів початкових класів. Спостереження дали можливість дослідити ступінь готовості вчителів до використання мовного краєзнавчого матеріалу на уроках української мови.

Під час спостереження й аналізу науково-методичної бази Сіверського регіону було виявлено низький рівень забезпечення переважної більшості шкіл необхідною літературою й методичними матеріалами, що стосуються лінгвокраєзнавчої роботи в початковій школі. Бесіди з учителями засвідчили, що на уроках української мови не вистачає як зразків регіонального фольклорного, краєзнавчого матеріалу, так і часу на пошукову роботу, що в свою чергу, відбивається на знаннях учнів.

Але необхідно назвати навчальні заклади м. Шостка, м. Конотоп, м. Путивль та с. Слоут, які не тільки добирають і використовують матеріали наукових робіт місцевих істориків, краєзнавців (В. Терлецький, В. Борошнев, В. Звагельський, В. Куриленко, В. Мосіяшенко, В. Коха, К. Тищенко), а й самостійно займаються науково-пошуковою роботою. Прикладом цього є робота вчителя Л. Колотуші (м. Шостка), яка разом з учителями початкових класів школи створила серію збірників завдань з української мови «Люби і знай свій рідний край» для учнів 2-4 класів. Збірники являють собою систему завдань, вправ, текстів, повідомлень краєзнавчого змісту. Особливістю зібраного матеріалу є те, що він може бути використаний учителями початкових класів на уроках української мови, природознавства, технологій, тощо (з метою формування ключових і міжпредметних компетентностей), вихователями дошкільних навчальних закладів, педагогами-організаторами у